

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

CEIDA

Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia

MEMORIA DE ACTIVIDADES 2020

1. PROXECTOS E COLABORACIÓNS

1. Convenio coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural, Xunta de Galicia.
2. Convenio coa Deputación da Coruña.
3. Plan Revitaliza – Deputación de Pontevedra.
4. Ártabro 2 – Fundación Biodiversidad
5. Pradeiras mariñas: tesouros de biodiversidade – Fundación Biodiversidad.
6. Proxecto Life Stop Cortaderia.
7. Outras entidades coas que o CEIDA mantén colaboración permanente.

2. COOPERACIÓN EXTERIOR

3. PROGRAMAS DE EDUCACIÓN AMBIENTAL

1. A Illa de Santa Cruz, un rico patrimonio natural e histórico.
2. Roteiros dende a casa: programa de visitas guiadas virtuais.
3. Programa Por unha Transición Ecolóxica: actividades nos parques naturais e reserva de biosfera
4. Programa do Plan Revitaliza – Deputación de Pontevedra
5. Programa Zostera: pradeiras mariñas, tesouros de biodiversidade – Fundación Biodiversidad

4. CENTRO DE DOCUMENTACIÓN AMBIENTAL DOMINGO QUIROGA

5. ACTIVIDADES FORMATIVAS E DIVULGATIVAS

1. Actividades promovidas pola Dirección Xeral de Patrimonio Natural, Xunta de Galicia.
2. Actividades vinculadas ao programa 'Por unha Transición Ecolóxica' – Deputación da Coruña
3. Actividades formativas vinculadas ao Plan Revitaliza – Deputación de Pontevedra
4. Actividades desenvolvidas coa Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo
5. Actividades formativas do proxecto Life-Stop Cortaderia
6. Outras actividades formativas
7. Actividades nas que o CEIDA participou

6. PROGRAMA DE EXPOSICIÓNS

1. Exposicións itinerantes.
2. Exposicións no Castelo.

7. PERSOAS EN PRÁCTICAS

8. PUBLICACIÓNS

Memoria de actividades 2020

Cadro resumo actividades 2020		
	Actividades realizadas	Nº participantes
Actividades formativas	29	4,279
Programas de educación ambiental	611	12,379
Exposicións no Castelo	1	1,600
Exposicións itinerantes	27	9,607
Maletas Naturalistas	13	-
Consultas Centro de Documentación	-	1,175
Actividades nas que o CEIDA participou (inclúe as actividades nas que participou o Centro de Documentación)	10	4,184
Total	691	33,224

1. Proxectos e colaboracións

XUNTA
DE GALICIA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Convenio coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia

Accións desenvolvidas durante o 2020:

- Dinamización da Rede Galega de Reservas de Biosfera: xornadas formativas online.
- Obxectivos de Desenvolvemento Sostible e Ecoturismo: xornadas formativas online.
- Exposicións itinerantes.
- Observatorio Galego de Educación Ambiental: reunión + curso educación ambiental
- Asesoramento documental e programa de maletas viaxeiras para centros educativos.

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

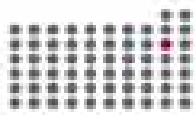
CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Convenio Deputación da Coruña: Programa de educación, capacitación, divulgación e participación ambiental: Para unha Transición Ecolóxica

Accións realizadas durante o 2020:

- Programa formativo: xornadas online + publicación de materiais.
- Programas de educación ambiental: roteiros + talleres en centros educativos.
- Programa de exposicións itinerantes + edición de nova exposición sobre emerxencia climática.
- Asesoramento documental + edición de Guía de Recursos sobre Lixo mariño.

DEPUTACIÓN
PONTEVEDRA

revitaliza

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Proxecto Revitaliza: A xestión dos residuos na provincia de Pontevedra: a compostaxe

Colabora: Deputación de Pontevedra

Accións realizadas durante o 2020:

- Seminario Internacional Revitaliza no Mundo: edición online
- Programa educativo cos centros educativos da provincia de Pontevedra.
- Exposición itinerante.
- Encontro online de Educación Ambiental sobre compostaxe para centros de ensino da provincia de Pontevedra

ÁRTABRO 2: Cara a Xestión Integral das ZEPAs mariñas do Noroeste da Península Ibérica

Co apoio de: Fundación Biodiversidad, do Ministerio de Transición Ecolóxica y el Reto Demográfico, dentro do programa Pleamar, cofinanciado polo Fondo Europeo Marítimo y de Pesca.

Obxectivo: contribuir á conservación das aves mariñas de Europa a través da xestión integral dos espazos mariños Natura 2000.

Accións a realizar en 2020-2021 (actualmente en proceso de execución):

- Identificación e diagnose das poboacións de aves mariñas, impactos e ameazas: censos, anelamento, análise xenética, uso do espazo...
- Accións de apoio á identificación e diagnose: seminario formativo, formación de voluntariado.
- Pesca e aves mariñas: investigación e difusión de boas prácticas, propostas de medidas, proceso participativo.
- Campaña de comunicación.

**PRADEIRAS
MARIÑAS**
TESOuros DE
BIODIVERSIDADE

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO
MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Fundación Biodiversidad

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

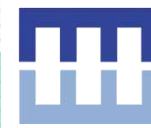
Proxecto Pradeiras Mariñas

Co apoio de: Fundación Biodiversidad, do Ministerio de Transición Ecolóxica y el Reto Demográfico

Obxectivo: Promover a participación da sociedade na conservación das pradeiras mariñas incrementará o coñecemento das mesmas e potenciará entre a opinión pública a necesidade da súa protección

Actividades a realizar 2020-2021

- Transferencia de coñecemento sobre pradeiras mariñas cántabro-atlánticas: recompilación documental + Seminario técnico + edición de publicación
- Programa piloto de Educación Ambiental sobre as pradeiras mariñas + Seguimento anual de pradeiras cos centros educativos (en marcha) + Congreso Escolar (pendente)
- Obradoiro sobre boas prácticas para os sectores pesqueiro, marisqueiro e recreativo + manual de boas prácticas (pendente)
- Plan de comunicación e divulgación do proxecto

Proxecto Life+STOP Cortaderia: Medidas urxentes para controlar a expansión do plumero de Pampa

Participan un conglomerado de entidades académicas e ONG de carácter ambiental e social, coa participación da Xunta de Galicia como entidade cofinanciadora.

- **Obxectivo:** posta en marcha dunha estratexia común e transnacional para loitar contra o plumero (*Cortaderia selloana*), en todo o arco atlántico dende Portugal ata Francia a través de toda a costa cantábrica.
- **Actividades realizadas en 2020:**
  - Elaboración do Plan de Acción contra *Cortaderia selloana* en Galicia.
  - Actualización da Cartografía de *Cortaderia selloana* na Rede Natura 2000 de Galicia.
  - Organización do Seminario Técnico LifeStop Cortaderia 2020.

Entidades coas que o CEIDA mantén colaboración permanente

Protocolo de colaboración para a realización de actividades conxuntas

Vicepresidencia do Comité Español

Colaboración na formación do 'Máster interuniversitario en Espacios Naturales Protegidos'.

Universidade de Vigo

Membros. Sede da sección galega da asociación no CEIDA. Organización de actividades conxuntas

Entidades coas que o CEIDA mantén colaboración permanente

Membros do Comité Científico e organización actividades conxuntas.

Membros do Foro Humboldt Coruña e organización de actividades periódicas

Membros. Organización de actividades conxuntas

Membros da Xunta Directiva e organización de actividades conxuntas sendo tamén o CEIDA sede administrativa da Reserva da Biosfera

Organización de actividades conxuntas

Apoio das actividades formativas e divulgativas do CEIDA

2. Cooperación exterior

- **PROXECTO DE COMPOSTAXE COMUNITARIA NA ILLA DO PRÍNCIPE**
- Goberno da Illa do Príncipe, Deputación de Pontevedra e CEIDA

Proxectos de Cooperación Exterior

- **Reserva da Biosfera “Illa de Príncipe”**

SOCIOS

- Goberno Autónomo da Illa del Príncipe
- Deputación de Pontevedra

Co apoio de: **SMILO, Sustainable Islands.**

Programa de cooperación para acompañar aos espazos insulares cara unha xestión sostible dos seus recursos

- **Obxectivos:**

- Capacitación en materia de compostaxe, formación de persoal coordinador do proxecto e Mestres composteiros locais
- Instalación de composteiros comunitarios e individuais
- Sensibilización da poboación local

Reunión con Antonio Abreu, coordinador científico da Reserva de Biosfera Illa do Príncipe (proxecto SMILO)

Data: 9 xaneiro 2020.

Lugar: Sede da Deputación de
Pontevedra

Visita do equipo técnico do Goberno da Ilha do Príncipe para coñecer a Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Data: 10 setembro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Participan: Grupo de catro técnicos enviados polo goberno autónomo da Illa de Príncipe, acompañados da directora rexional do Ambiente e Conservación da Natureza, María José Praceres; Jorge Blanco, xerente da Reserva de Biosfera MCeTM; equipo do CEIDA.

Nº participantes: 10

Proxectos de Cooperación Exterior

- **PROXECTO DE COMPOSTAXE COMUNITARIA NA RESERVA DA BIOSFERA BOLAMA BIJAGÓS– GUINEA BISSAU**

SOCIOS

- República da Guiné-Bissau
- Deputación de Pontevedra

Co apoio de: **SMILO, Sustainable Islands.**

Programa de cooperación para acompañar aos espazos insulares cara unha xestión sostible dos seus recursos

- Obxectivos:
  - Capacitación en materia de compostaxe, formación de persoal coordinador do proxecto e Mestres composteiros locais
  - Instalación de composteiros comunitarios e individuais
  - Sensibilización da poboación local

IX MEETING OF THE WORLD NETWORK OF ISLAND AND COASTAL BIOSPHERE RESERVES Reserva de Biosfera de Gouritz Setembro 2019

RESULTADOS DA REUNIÓN E OBXECTIVOS CONTRAÍDOS

COMPROMISOS COAS OUTRAS RESERVAS DE BIOSFERA DA REDE MUNDIAL

- Envío información á Reserva de Biosfera de Gouritz (Sudáfrica)
- Envío información e asesoramento á Illa Mauricio e Maldivas
- Visita institucional da Reserva de Biosfera de Fuerteventura
- Inclusión no grupo de traballo ZERO PLASTIC

**ZERO
PLASTIC**
WORLD NETWORK OF BIOSPHERE RESERVES

Plan de Acción Español Contra el Tráfico Ilegal y el Furtivismo Internacional de Especies Silvestres

PLAN DE ACCIÓN
ESPAÑOL
CONTRA EL
TRÁFICO
ILEGAL Y EL
FURTIVISMO
INTERNACIONAL DE
ESPECIES
SILVESTRES

Reunión do Grupo de Trabajo

Data: 18 xuño 2020

Convoca: Área de Acciones de Conservación de la Secretaría General de Biodiversidad Terrestre y Marina (MITECO).

- Ecoguardas: programa español de apoyo y asistencia a los guardas de medio ambiente de África e Iberoamérica en la lucha contra el tráfico ilegal y el furtivismo de vida silvestre. Participación na elaboración do documento

- **Universidade Autónoma Chapingo de los Estados Unidos Mexicanos,**
  - **Departamento de Ingeniería de Recursos Ambientales Renovables: 3 prazas**

Ano de realización das prácticas	Nº de persoas formadas
2015	3
2016	3
2017	4
2019	3

3. Programas de educación ambiental

A Illa de Santa Cruz, un rico patrimonio natural e histórico

Programa de educación ambiental para dar a coñecer as liñas de traballo e a oferta de actividades do CEIDA, así como a posta en valor da súa sede, resaltando os elementos naturais e patrimoniais máis sobresaíntes deste entorno

Datas: durante todo o ano

Destinatarios: Educación Primaria e Secundaria. Bacharelato e Ciclos Formativos. Asociacións e outros Colectivos

Colabora: Deputación da Coruña

Nº Grupos: 3

Nº Participantes: 48

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Roteiros dende a casa: programa de visitas guiadas virtuais

Colabora: Deputación da Coruña
Emitido en directo: canal de Youtube CEIDA

**ROTEIROS
DENDE A CASA**

PROGRAMA DE
VISITAS GUIADAS
VIRTUAIS

19 h.
en directo

ceidagalicia

**30
abril**

O Castelo de Santa Cruz:
unha viaxe de 400 anos de
historia

**8
maio**

A Costa de Dexo:
sobrevivindo entre a terra
e o mar

**15
maio**

Os Faros de Mera:
de casa do fareiro a Aula
do Mar

www.ceida.org

- **O Castelo de Santa Cruz:** 30 abril 2020
  - ❑ N° participantes en directo: 69
  - ❑ Total visualizacións: 711
- **A Costa de Dexo:** 8 maio 2020
  - ❑ N° participantes en directo: 46
  - ❑ Total visualizacións: 489
- **Os Faros de Mera:** 15 maio 2020
  - ❑ N° participantes en directo: 22
  - ❑ Total visualizacións: 274

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Actividades nos parques naturais e reserva de biosfera da provincia da Coruña

Poñer en valor a importancia e valores destes espazos naturais protexidos, mediante actividades que permiten aos participantes enmarcados na súa contorna xeográfica, establecer vínculos afectivos co medio, reforzar a visión respectuosa co entorno e adquirir actitudes e comportamentos cara á conservación.

Datas: curso 2020-2021

Destinatarios: Centros Educativos da provincia da Coruña

Colabora: Deputación da Coruña

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

- **Parque Natural Fragas do Eume**

- N° aulas: 38
- N° participantes: 636

- **Parque Natural de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán**

- N° aulas: 30
- N° participantes: 536

- **Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo: Monumento Natural Costa de Dexo**

- N° aulas: 24
- N° participantes: 429

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Limpeza da praia de Santa Cristina (Oleiros)

Data: 21 novembro 2020

Organiza: CEIDA

Colabora: Deputación da Coruña

Participa: Mar de Fábula

Nº participantes: 22

21 NOVEMBRO 2020 | 11 H.

Limpeza de praia

Praia de Santa Cristina (Oleiros)

* inscricións: info@mardefabula.org | 608609042

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

Programa educativo nos centros de ensino Revitaliza

O programa educativo do programa Revitaliza ofértase a cada un dos 242 centros de ensino público e concertado dos 36 concellos participantes en dito programa de compostaxe, enviando a información e convocatoria a cada destes centros de ensino infantil, primario e secundario.

Datas: curso 2019/2020

Destinatarios: profesorado e alumnado de toda a comunidade educativa da provincia de Pontevedra

Actividades desenvolvidas: 463

Nº total participantes: 8.261

Encontro de Educación Ambiental sobre compostaxe para centros de Ensino de Pontevedra

Datas: curso 2019/2020

Emitido en directo: canle de Youtube CEIDA

Nº participantes en directo: 35

Total visualizacións: 249

**PRADEIRAS
MARIÑAS**
TESOuros DE
BIODIVERSIDADE

GOBIERNO
DE ESPAÑA

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO

MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Fundación Biodiversidad

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Programa piloto de educación ambiental 'Pradeiras Mariñas: tesouros de biodiversidade' (ZOSTERA)

Concienciar sobre a importancia da conservación das pradeiras mariñas da costa cántabro-atlántica e os beneficios ambientais, económicos e sociais que proporcionan.

Datas: curso 2020/2021

Destinatarios: Centros de educación primaria (último ciclo) e secundaria dos concellos litorais de Galicia.

Nº de aulas: 13

Nº total participantes: 628

**PRADERAS
MARIÑAS**
TESOUROS DE
BIODIVERSIDADE

PRECISAMOS DA TÚA AXUDA!

Somos cabaliños de mar, uns dos moitos seres que habitan e dependen dos seabadais do litoral galego

Ao longo do curso escolar colaboraremos co CEIDA no proxecto ZOSTERA, que ten como obxectivo a divulgación e coñecemento das pradeiras mariñas nas costas galegas e cantábricas así como a posta en valor da importancia dos servizos que prestan para o benestar humano.

Compartiremos vivencias con vosos, rapaces e rapazas xunto coas sebas, kibas, robalizas, centolas e traballadores do mar que comparten co noso este sensible ecosistema.

**Pero temos un problema...
aínda non temos nome!**

Queres axudarnos? Debate coa túa familia e amigos cal sería un nome axeitado para cada un de nós e fáino chegar a través das redes sociais ata o domingo 5 de xullo (incluído).

f t in @ @ceidagalicia

Os participantes que proboñan a parella de nomes máis populares serán agasallados cun lote de libros composto por:

- O libro dos océanos. Cotto Ventos Editora.
- *Plasticus Maritimus: unha especie invasora*. Kalandriaka.
- *Un mar de vida para a cidadanía*. CEIDA.

Ademais dunha colección de láminas ilustradas por Suso Cubeiro do Castelo de Santa Cruz!

www.ceida.org

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Concurso: buscando nome ás mascotas do programa de educación ambiental Pradeiras Mariñas

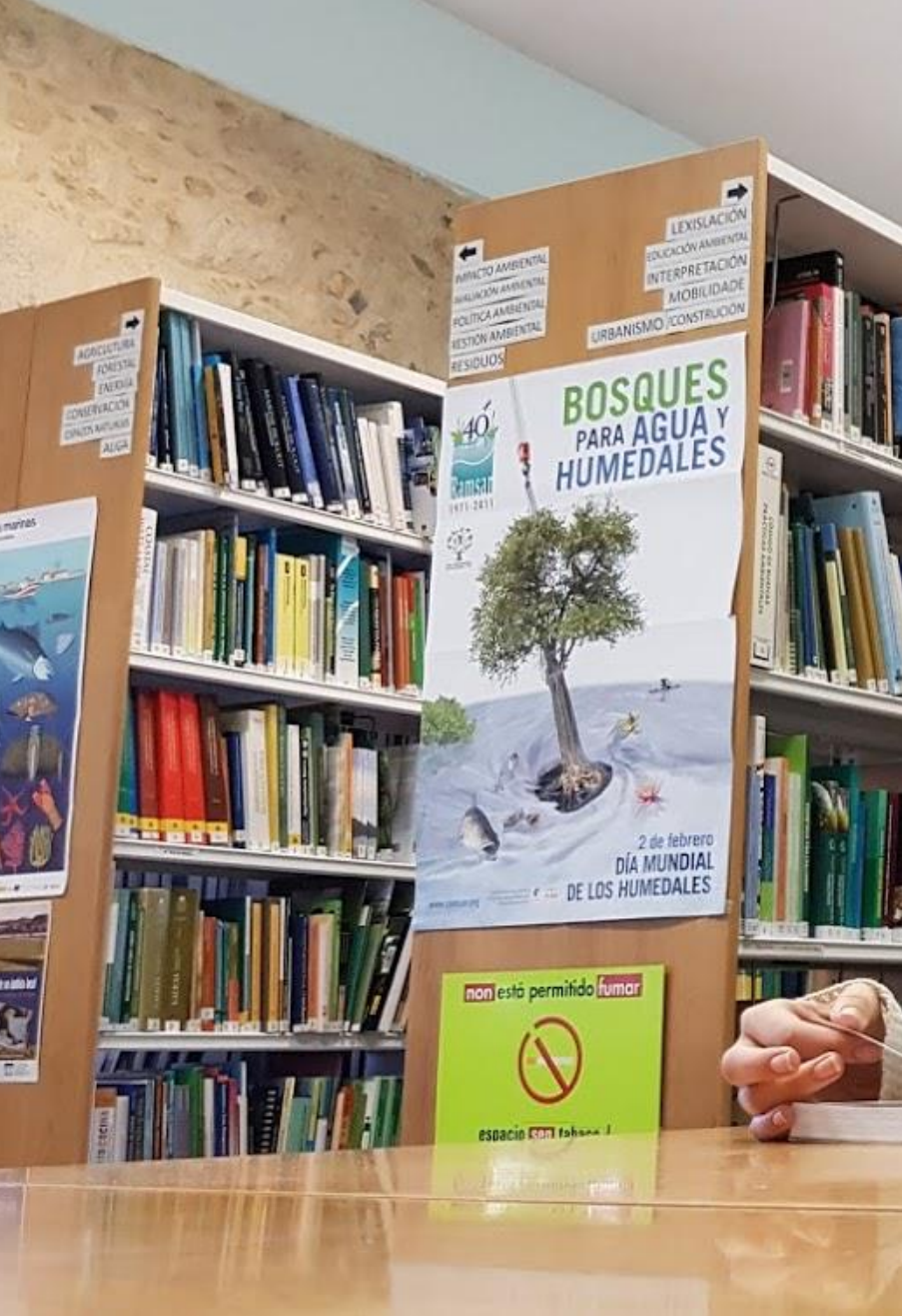
Redes sociais do CEIDA

Premio: lote de libros

Nº total participantes: 96

Nolti e Mariña

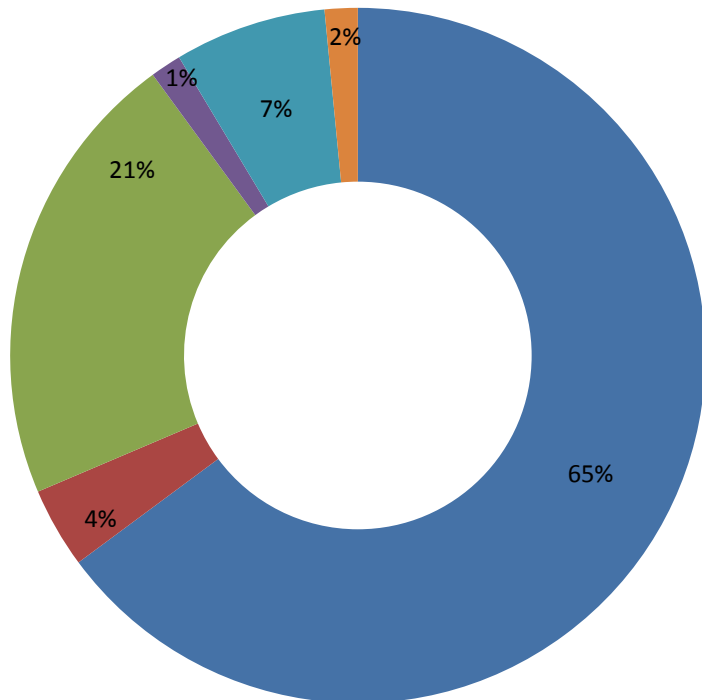
4. Centro de documentación ambiental Domingo Quiroga

Total de documentos catalogados

Tipo documento	Nº exemplares
Libros	8.281
Revistas	134
Artigos baleirados	15.328
Audiovisuais	798
Literatura gris	918
Cartografía	265
Folletos	3.516
Recursos electrónicos	203
TOTAL	29.443

Consultas e préstamos no 2020

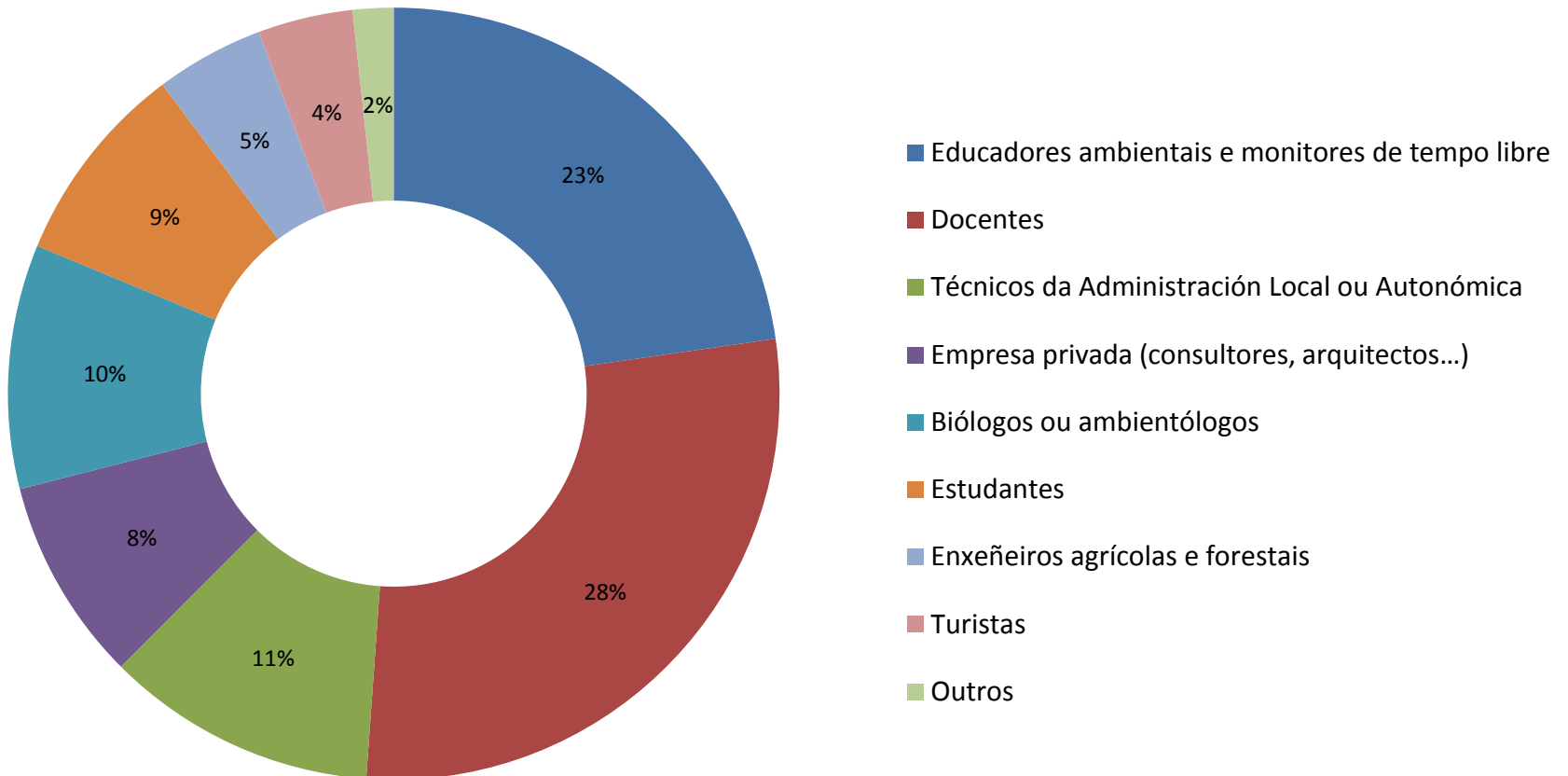

- Préstamos en sala: 762
- Préstamos por envío postal: 44
- Préstamos Maletas: 251
- Préstamos Butaca Verde: 17
- Consultas en sala: 83
- Búsquedas especializadas de documentación na Rede: 18

TOTAL: 1.175 consultas/préstamos

Persoas usuarias

Total persoas usuarias: 760
Novas en 2020: 69

Maletas viaxeiras

Colección de libros para achegar o medio natural ao seu alumnado. Con elas o centro de documentación pretende dar a coñecer o patrimonio natural da nosa contorna máis próxima e fomentar a realización de actividades ao aire libre nos centros de ensino.

Dirixido a: todos os centros educativos da Comunidade Autónoma de Galicia.

En 2020 ampliouse a temática das maletas con dúas opcións: a maleta naturalista e a maleta literaria

Maleta naturalista: coñecendo o noso patrimonio natural

Inclúe guías de flora, fauna e fungos, cadernos de campo, e outros recursos de apoio ao traballo docente nas aulas. Poden empregarse á hora de realizar saídas de campo ou excursións cos alumnos.

Dirixidas a: Educación Primaria e Secundaria.

7 itinerancias

- CEIP A Rabadeira (Oleiros)
- CEIP Víctor López Seoane (A Coruña)
- CEIP Plurilingüe de Toques
- CEIP Pío XII (Santiago de Compostela)
- CEIP Paraixal (Vigo)
- CEIP Prácticas (Ourense)
- CEIP Plurilingüe da Espiñeira (Aldán)

Maleta literaria: contos para un planeta

Colección de contos para achegarse á natureza a través da literatura. Inclúe unha selección de recursos motivadores para a educación ambiental, máis tamén para a animación á lectura.

Dirixidas a: Educación Infantil.

6 itinerancias

- CEIP Pío XII (Santiago de Compostela)
- Colexio Jorge Juan Perlío (Fene)
- Colexio Plurilíngüe Santa Teresa de Jesús (Ourense)
- CEIP Abelendo (Moaña)
- CRA de Narón
- CEIP Manuel Vidal Portela (Pontevedra)

Ciclo de cine Butaca Verde

20 documentais que recollen algunhas das principais problemáticas ambientais e sociais dos nosos días para ser proxectados de maneira pública e gratuita.

Dirixidas a: concellos, centros educativos, entidades, colectivos...

6 itinerancias

- Concello de Carral
- Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia
- IES DE Arzúa
- Concello de Moaña
- Asociación Veciñal Oza Gaiteira Os Castros (A Coruña)
- Concello de Vilaboa

#LendoNatureza: campaña en redes sociais

En conmemoración ao **Día do Libro** e o **Día da Terra**, 22 e 23 de abril, animamos á publicación de vídeos con recomendacións de lecturas vinculadas ao medio ambiente.

48 persoas participaron na campaña

22 abril | Día da Terra
23 abril | Día do Libro

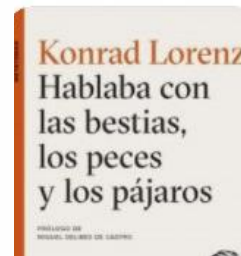

Celébrao con nós LENDO NATUREZA

Grava un vídeo recomendando algún libro de natureza ou lendo un parágrafo e compárteo en redes sociais!

dende a túa conta empregando **#lendonatureza** e etiquetándonos ou enviándoo a difusion@ceida.org para que o compartamos nós por ti
*tempo máximo do vídeo: 60 segundos

Día das Bibliotecas: 24 de outubro

Celebración do Día das Bibliotecas con agasallos de libros ás persoas usuarias durante a semana do 19 ao 23 de outubro.

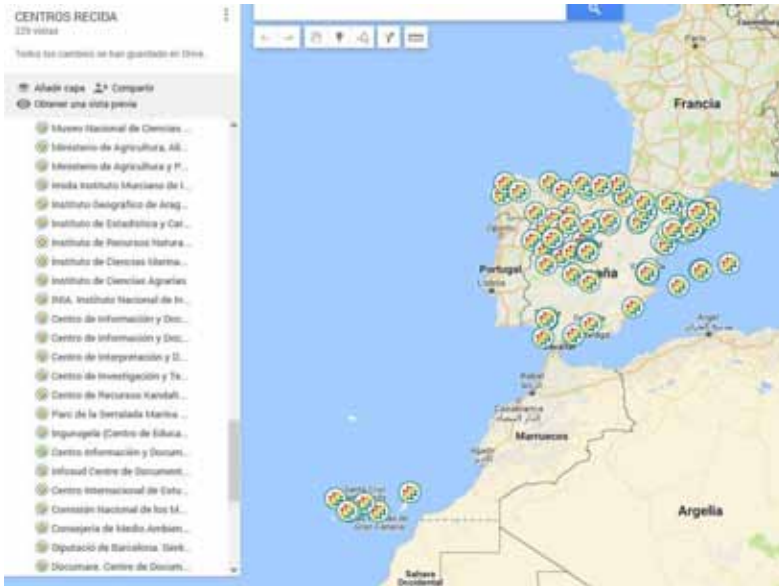

Celébrao con nós!

Do 19 ao 23 de outubro, todas as persoas usuarias que empreguen o servizo de préstamo en sala, recibirán un exemplar do libro:

'Viviendo con osos'

Colaboración coa Rede de Centros de Información e Documentación Ambiental

Actualización periódica da **páxina web** www.recida.net con novas de interese.

Participación na actualización e mantemento colectivo das **redes sociais**: Twitter, Instagram e Facebook RECIDA

Guía de Recursos educativos sobre Cambio Climático

Elabora: centros RECIDA

Coordina: Centro Nacional de Educación Ambiental (CENEAM)

Guía que recolle recursos variados para coñecer, xogar, ou facer actividades sobre o cambio climático. Moitos dos recursos son dixitais e outros pódense localizar nos centros RECIDA, nas librarías ou nas editoriais correspondentes.

Dirixida a centros educativos e familias.

Contacontos no canal de Youtube 'Sinapsis Ambiental' do CEDREAC

Participación do centro de documentación e equipo educativo do CEIDA no programa 'La Educación Ambiental en Tiempos de Cuarentena' que o Centro de Documentación e Recursos para la Educación Ambiental en Cantabria (CEDREAC, membro RECIDA) puxo en marcha durante o confinamento.

Datas: 30 de marzo e 27 de abril

Dirixidos a público infantil e familias.

Total visualizacións: 2.960

Participación no XIX Seminario RECIDA: edición online

Datas: 1-2 outubro 2020

Organiza: CENEAM, CEDREAC,
Universitat Autònoma de Barcelona

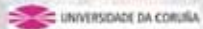

Dúas ponencias presentadas polo
Centro de Documentación do CEIDA:

- Festivais de Libros e Natureza: unha cita imprescindible
- Coñecer, ler, contar... a natureza en tempos de COVID: a experiencia do CEIDA.

Conocer, leer,
contar... la
naturaleza en
tiempos del
COVID: la
experiencia
del CEIDA

Ana B. Pardo
XIX Seminario RECIDA

Concello de Oleiros

FESTIVALES DE LIBROS Y NATURALEZA
una cita imprescindible

Ana Pardo (CEIDA-Galicia) y Rosario Toril (CENEAM)

**94 participantes de 17 Comunidades
Autónomas**

5. Actividades formativas e divulgativas

**Actividades promovidas pola
Dirección Xeral de Patrimonio Natural
Xunta de Galicia**

XUNTA
DE GALICIA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Ecoturismo en áreas protexidas: xornadas online

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia.

Data: 13-14 maio 2020.

Emitido en directo: canle de Youtube CEIDA

Nº participantes en directo: 231

Total visualizacións: 1.382

Mulleres traballando pola sustentabilidade: a súa contribución á Axenda 2030: ciclo conferencias online

Organiza: Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia

Colabora: CEIDA

Data: 20-22 maio 2020.

Emitido en directo: canle de Youtube CEIDA

Nº participantes en directo: 150

Total visualizacións: 481

María Wonenburger

matemática galega con dimensión internacional

Participan:

Ana Dorotea Tarrío Tobar. Profesora de Matemáticas da Universidade da Coruña

María José Souto Salorio. Profesora de Matemáticas da Universidade da Coruña

Mercedes Sampayo Yáñez. Profesora de Matemáticas no Ensino Secundario

Ana García Wonenburger. Profesora de Ensino Secundario, sobriña de María Wonenburger.

MARTES 7 XULLO | 11.30 A.M.

en directo @ceidagalicia

II XORNADA MULLERES RELEVANTES DA RESERVA DA BIOSFERA McETM

Charla coloquio moderada por:

Xosé A. Fraga Vázquez.
Historiador e divulgador da ciencia

XUNTA
DE GALICIA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

II Xornada Mulleres na Reserva de Biosfera McETM: María Wonenburger, matemática galega con dimensión internacional

Data: 7 xullo 2020.

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia.

Emitido en directo: canle de Youtube CEIDA

Nº participantes en directo: 26
Total visualizacións: 396

Deseño de actividades educativas para a sostibilidade: curso online

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia

Data: 22 setembro-22 outubro 2020

Actividade online: plataforma Moodle

Nº participantes: 24

DESEÑO DE ACTIVIDADES EDUCATIVAS PARA A SOSTIBILIDADE

22 setembro - 22 outubro 2020 ■ Curso online

PRAZAS
LIMITADAS

OBXECTIVOS

Coñecer e/ou ampliar os recursos didácticos con novas propostas, contidos, técnicas e actividades propias da Educación Ambiental para a Sostibilidade.

DIRIXIDO A

Profesionais da educación ambiental e do medio ambiente e persoas interesadas en adquirir coñecementos relacionados co deseño e execución de programas e actividades educativas para a sostibilidade. Os contidos permiten ampliar os recursos didácticos para os profesionais da educación ambiental, a comunicación, formación e a interpretación.

IMPARTE

- Isabel Fernández, Experta en Proxectos de Comunicación Patrimonial Integral.
- Tofí López, Educadora Social e Enxeñeira Forestal especialista en Interpretación do Patrimonio e Accesibilidade.

CARACTERÍSTICAS

- 30 horas.
- Materiais en galego e castelán. O alumnado tamén poderá realizar os exercicios e comunicarse coas docentes en portugués.
- Titorías personalizadas a través de mensaxes ou videoconferencia.
- Vídeo didáctico práctico e presentación de contidos en directo.
- Diploma acreditativo.

CONTIDOS

- UD1: Contextualizando: a Educación Ambiental para a Sostibilidade (9 horas).
- UD2: Deseño de actividades de Educación Ambiental: do soño á execución. Experimentos, técnicas e obradoiros aliñados con creatividade (12 horas).
- UD3: Avaliación de actividades: como indagar no secreto do éxito (e do erro) (9 horas).

INSCRIPCIÓN

Inscripción gratuíta. Prazas limitadas

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Xornada As Reservas de Biosfera e o Traballo en Rede

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia

Data: 30 setembro – 1 outubro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 80

XUNTA
DE GALICIA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

REUNIÓN DO OBSERVATORIO GALEGO DE EDUCACIÓN AMBIENTAL

A Educación Ambiental ante os retos do S.XXI

9 novembro 2020 | de 12 a 14 h.

- A Educación Ambiental ante a emerxencia climática: Plan de Acción de Educación Ambiental para a Sostenibilidade (PAEAS). D. Álvaro de Torres Suárez, Director do Centro Nacional de Educación Ambiental (CENEAM).
- A Educación Ambiental ante o reto da COVID-19: Re-Conectándonos. Dña. Araceli Serantes Pazos, Profesora da Facultade de Ciencias da Educación na Universidade da Coruña e Membro do Seminario Permanente de Educación Ambiental do CENEAM.
- Encontro de Educadoras e Educadores Ambientais de Galiza: un espazo para a reflexión e o intercambio en tempos de emerxencia climática. #EA20Galicia. Dña. Verónica Campos García, Educadora Ambiental do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA).

Reunión do Observatorio Galego de Educación Ambiental (OGEA): a educación ambiental ante os retos do S.XXI

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Xunta de Galicia

Data: 9 novembro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 15

**Actividades realizadas dentro do
programa 'Para unha Transición
Ecolóxica' financiado pola
Deputación da Coruña**

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

programa formativo online

prazas limitadas
inscricións: ceida.org

22-23
OUT

As Reservas de Biosfera: oportunidades para o territorio

29-30
OUT

Emerxencia Climática: un reto para a humanidade

5-6
NOV

Conservación e Posta en Valor do Patrimonio Natural da Coruña: Parque Natural Fragas do Eume e Parque Natural Complexo Dunar de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Concello de

Oleiros

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

As Reservas de Biosfera: oportunidades para o territorio

Data: 22-23 outubro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 84

Emerxencia climática: un reto para a humanidade

Data: 29-30 outubro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 80

Conservación e posta en valor do patrimonio natural da Coruña

Data: 5-6 novembro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 80

V Encontro Internacional do Lixo Mariño: Crebeiros no Mundo

Organiza: CEIDA, Mar de Fábula, RetoqueRetro

Data: 30 setembro – 2 outubro 2020

En directo: Canle de Youtube CEIDA

Nº participantes en directo: 74

Nº total visualizacións: 434

MÉRCORES, 30 DE SETEMBRO, 10 a 12 h.

- Benvinda aos participantes.
- Centro de actividades ambientais de Mar de Fábula en Carnelle: unha realidade. Xosé Manuel Barros e Kika V. Ramil. Asociación Mar de Fábula (Galicia).
- En defensa da arte do medio mariño. Javier Serantes. Asociación RetoqueRetro (Galicia).
- WE - Rethink Globally. Act Locally. Óscar Vales. WE Sustainability project (Galicia).
- Invasión do lixo e subida do mar. A xuventude actúa. Ana Baneira. Fridays for Future Coruña (Galicia).

XOVES, 1 DE OUTUBRO, 10 a 12 h.

- Os plásticos na fauna mariña. Alfredo López. Presidente da Coordinadora para o Estudo dos Mamíferos Mariños - CEMMA (Galicia).

- Pescando alternativas: os bens comúns azuis. Paula Barbeito. Slow Food Foundation for Biodiversity, Slow Fish Campaign (Italia).

- O mito da reciclaxe escóndese en Asia. O caso de Malasia. María Marcos. Wildlife Biology, Environmental Journalist, Natural Guide (Malasia).

- Sistemas de depósito para recuperar envases. Ana Gutiérrez. Retoma. Renata Fleck. Sciaena (Cataluña-Italia).

VENRES, 2 DE OUTUBRO, 10 a 12 h.

- A importancia de compartir a información e experiencia. Actuar local é actuar global. Simão Accioli. Brigada do Mar (Portugal).

- Ocean Plastic Tracker. Lionel Lucas. Association Ansel (Bretaña).

- Lixo sonoro, percusión con material reciclado. Fernando García Conde "Percu". Biólogo e músico sevillano, fundador e director da escola LATIDOS (Andalucía).

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Actividades realizadas dentro do Plan Revitaliza da Deputación de Pontevedra

Seminario Internacional 'Revitaliza no Mundo'

Organiza: CEIDA, Deputación de Pontevedra

Data: 1 decembro 2020.

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 91

Participación en EDUGAL: 9º Salón de Educación e Formación de Galicia

Data: 9-13 marzo 2020.

Lugar: Pazo da Cultura do
Concello de Pontevedra

Montaxe dun stand informativo
sobre o programa de
educación e divulgación
REVITALIZA

**Actividades realizadas en
colaboración coa Reserva de
Biosfera Mariñas Coruñas e
Terras do Mandeo**

VII ANIVERSARIO DA RESERVA DE
BIOSFERA MARIÑAS CORUÑESAS E
TERRAS DO MANDEO

DEBERÍA SER A CRISE DE COVID-19
UNHA OPORTUNIDADE PARA
REFLEXIONAR E MUDAR O MODELO
ALIMENTARIO ACTUAL EN EUROPA?

ENCONTROS BIOSFERA

POR UN NOVO MODELO
ALIMENTARIO

5, 12, 19, 26 XUÑO 2020

MODERADOS POR MARÍA LÓPEZ CEDRÓN,
XORNALISTA DE LA VOZ DE GALICIA

11.00 - 12 A.M | EN DIRECTO
CANAL YOUTUBE @CEIDAGALICIA

Encontros Biosfera: por un novo modelo alimentario. VII Aniversario Reserva de Biosfera MCeTm

Foro de reflexión sobre os novos modelos alimentarios baseados nos produtos de proximidade, o consumo de tempada e a redución da pegada climática na alimentación.

Organiza: CEIDA, Reserva de Biosfera MCeTM.

Datas: 5,12, 19, 26 xuño 2020.

En directo: canle de Youtube do CEIDA

Moderados por **María López Cedrón**, xornalista de La Voz de Galicia

Cátedras UNESCO como motor de cambio alimentario

Data: 5 xuño 2020

Participan:

- D.F. **Xabier Medina Luque**, Profesor dos Estudos de Ciencias da Saúde da Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Director da CÁTEDRA UNESCO de alimentación, cultura y desarrollo UOC.
- D. **Miguel Fernández Pardo**, responsable do programa EcoComedores da Reserva de Biosfera MCeTM.

Nº participantes en directo: 35

Total visualizacións: 235

VII ANIVERSARIO DA RESERVA DE BIOSFERA MARIÑAS CORUÑESAS E TERRAS DO MANDEO

OPORTA AER O ESTO DE COVID 19 UNHA OPORTUNIDADE PARA REFLEXIONAR E AJUDAR O MUNDO ALIMENTARIO ACTUAL EN SOBREVIVIR

ENCONTROS BIOSFERA

POR UN NOVO MODELO ALIMENTARIO

5, 12, 19, 26 XUÑO 2020

MODERADOS POR MARIA LÓPEZ CEBRÓN, JORNALISTA DE LA VOZ DE GALICIA

11:00 - 12:00 h EN DIRECTO CANAL YOUTUBE @RESERVAALICIA

DÍA MUNDIAL DO MEDIO AMBIENTE

CÁTEDRAS UNESCO COMO MOTOR DE CAMBIO ALIMENTARIO

5 XUÑO 2020 | 11-12 AM

D. F. Xabier Medina Luque
Profesor da Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Director da Cátedra UNESCO de Alimentación, Cultura y Desarrollo.

D. Miguel Fernández Pardo
Técnico da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo e responsable do Programa EcoComedores.

Benviña de:
D. José Antonio Sanjaio Mianorcas, Presidente da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo
D. Carlos Vales Vázquez, Director Xeral do CEIDA

CEIDA XUNTA DE GALICIA UNIVERSIDAD DE GALICIA Consello de Océanos LICN MARIÑAS CORUÑESAS E TERRAS DO MANDEO

Necesitamos un novo modelo alimentario en Europa?

Data: 12 xuño 2020

Participan:

□ Dña. **Celsa Peiteado Morales**.
Responsable do Programa de Alimentos de WWF España, Coordinadora en España do Proxecto LiveWell for LIFE.

□ Dña. **Ángeles Romero Rodríguez**.
Catedrática de Tecnoloxía de Alimentos da USC. Membro do Comité Científico da Reserva de Biosfera MCEtM.

Nº participantes en directo: 24

Total visualizacións: 216

II ENCUENTRO BIOSFERA
¿NECESITAMOS UN NUEVO MODELO ALIMENTARIO EUROPA?
12 JUNIO 2020 | 11-12 AM

Dña. Celsa Peiteado Morales
Responsable del Programa de Alimentos de WWF España. Coordinadora en España del Proyecto LiveWell for LIFE.

Dña. Ángeles Romero Rodríguez
Catedrática de Tecnología de Alimentos da Universidade de Santiago de Compostela. Membro del Comité Científico de la Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo.

Moderadora
María López Cedrón
Periodista y coordinadora del programa Somos Agro, portal para el sector primario de La Voz de Galicia.

ENCUENTROS BIOSFERA
POR UN NUESTRO MUNDO ALIMENTARIO
5, 12, 19, 26 JUNIO 2020
MODERADA POR MARÍA LÓPEZ CEDRÓN, REDACTORA DE LA VOZ DE GALICIA
11:00 - 12:00 | EN DIRECTO
CANAL YOUTUBE EDUCACIÓN

Logos: CEIDA, XUNTA DE GALICIA, UNIVERSIDADE DA CORUÑA, Consello de Galicia, UICN, MARIÑAS CORUÑESAS e TERRAS DO MANDEO, USC, IAGLR, IAGLR

Traballando por un novo modelo alimentario

Data: 19 xuño 2020

Participan:

- D. **Eduardo de Miguel Beascochea**, Director – Xerente da Fundación Global Nature.
- Dna. **Beatriz Ferreira Varela**, Directora Escola Infantil A Caracola.

Nº participantes en directo: 18

Total visualizacións: 84

VII ANIVERSARIO DA RESERVA DE BIOSFERA MARÍÑAS CORUÑESAS E TERRAS DO MANDEO

BIOSFERA SEA A CRISE DE COVID-19 UNHA OPORTUNIDADE PARA REEXAMINAR E MUDAR O MODELO ALIMENTARIO ACTUAL EN EUROPA?

ENCUENTROS BIOSFERA

POR UN NOVO MODELO ALIMENTARIO

5, 12, 19, 26 XUÑO 2020

MODERADOS POR MARÍA LÓPEZ CEDRÓN, XORNALISTA DE LA VOZ DE GALICIA

11:00 - 12:30 PM | EN DIRECTO
CANAL YOUTUBE @CIDRAGALICIA

III ENCONTRO BIOSFERA

TRABALLANDO POR UN NOVO MODELO ALIMENTARIO

19 XUÑO 2020 | 11-12 AM

D. Eduardo de Miguel Beascochea
Director - Xerente da Fundación Global Nature.

Dna. Beatriz Ferreira Varela
Directora da Escola Infantil A Caracola.

Moderadora
María López Cedrón
Periodista e coordinadora do programa Somos Agro, portal para o sector primario de La Voz de Galicia.

CEIDA, XUNTA DE GALICIA, UNIVERSIDAD DE CORUÑA, Consello de Galia, UICN, MAB, MARÍÑAS CORUÑESAS e TERRAS DO MANDEO

VII ANIVERSARIO DA RESERVA DE BIOSFERA MARIÑAS CORUÑESAS E TERRAS DO MANDEO

BIOSFERA EN A CRÍSE DA COVID-19
UNHA OPORTUNIDADE PARA
REFLEXIONAR E MUDAR O MODELO
ALIMENTARIO ACTUAL EN EUROPA?

**ENCONTROS
BIOSFERA**

POR UN NOVO MODELO
ALIMENTARIO

5, 12, 19, 26 XUÑO 2020

MODERADOS POR MARÍA LÓPEZ CEDRÓN,
CORNALUTA DE LA VOZ DE GALICIA

11:00 - 12:30 H | EN DIRECTO
CANAL YOUTUBE @CEIDAGALICIA

IV ENCONTRO BIOSFERA
O VALOR DOS PRODUTOS LOCAIS

26 XUÑO 2020 | 11-12 AM

D. Luis Paadín
Divulgador enogastronómico e director da
Guía de Viños, Destilados e Bodegas de
Galicia

Dna. Cristina Bañobre
Daterra Do País, produtora da Marca Reserva
de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do
Mandeo

Moderada
María López Cedrón
Periodista e coordinadora do programa Somos Agro, portal
para o sector primario de La Voz de Galicia.

CEIDA
XUNTA DE GALICIA
UNIVERSIDAD DE CORUÑA
Consello de Galia
URCN
MARIÑAS CORUÑESAS e TERRAS DO MANDEO
RESERVA DE BIOSFERA

O valor dos produtos locais

Data: 26 xuño 2020

Participan:

- ❑ D. **Luis Paadín**, Divulgador enogastronómico e director da Guía de Viños, Destilados e Bodegas de Galicia.
- ❑ Dna. **Cristina Bañobre**, Daterra Do País, produtora da Marca Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo.

Nº participantes en directo: 17

Total visualizacións: 97

Actividades realizadas dentro do proxecto LIFE-STOP Cortaderia

Sesiones virtuales
15 y 16 de diciembre

Inscríbete
http://tiny.cc/Seminario_Cortaderia_2020

Organizan:

Colabora:

Seminario Técnico online de Boas Prácticas Ambientais para o Control de Cortaderia Selloana

Data: 15-16 novembro 2020

Organiza: SEO/Birdlife, CEIDA

Colabora: Xunta de Galicia

Lugar: Plataforma ZOOM

Nº participantes: 130

Outras actividades formativas

**INTERPRETACIÓN PARA A CONSERVACIÓN
DO PATRIMONIO E OS DESAFÍOS AMBIENTAIS**
METODOLOXÍA E TÉCNICAS DE COMUNICACION
14 - 16 febreiro 2020 | Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

PRAZAS
LIMITADAS

OBXECTIVOS

Coñecer a metodoloxía da interpretación do patrimonio como estratexia de comunicación do patrimonio (natural e cultural) e como ferramenta para xerar actitudes.

DIRIXIDO A

Profesionais con funcións en interpretación-presentación do patrimonio ao público visitante, vinculados a sitios históricos, monumentos, xacementos, espazos naturais protexidos, museos (persoal de educación e difusión), xestores ambientais e culturais, guías de ecoturismo, responsables de programas de uso público, empresas de servizos turísticos, etc.

IMPARTE

Jorge Morales Miranda, especialista en interpretación do patrimonio.

CONTIDOS

- Os desafíos ambientais en contexto.
- A interpretación do patrimonio (IP) para xerar actitudes.
- Os tres piares da IP: os recursos, os destinatarios, as técnicas.
- Características do público non cautivo.
- O recurso con potencial interpretativo.
- A metodoloxía para 'provocar o pensamento'.
- O proceso da Interpretación para deseñar produtos interpretativos.
- Interpretación secuencial e non secuencial.

HORARIO

- Vernes, 14 de febreiro: 16-19 h.
- Sábado, 15 de febreiro: 10-14 h. | 16-19 h.
- Domingo, 16 de febreiro: 10-14 h.

INSCRIPCIÓN

- Xeral: 75 €.
- Estudantes e persoas desempregadas: 65 €.

Interpretación para a Conservación do Patrimonio e os Desafíos Ambientais: metodoloxía e técnicas de comunicación

Organiza: CEIDA

Data: 14-16 febreiro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Imparte: Jorge Morales, intérprete do patrimonio, consultor e docente nesta materia

Nº participantes: 24

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Encontro Educadoras e Educadores Ambientais de Galicia: un espazo para a reflexión e o intercambio en tempos de emerxencia climática.

#EA26Galicia

Organiza: CEIDA

Data: 29 febreiro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº participantes: 53

#EA26Galicia

ENCONTRO EDUCADORAS E EDUCADORES AMBIENTAIS DE GALICIA

#EA26

Un espazo para a reflexión e o intercambio en tempos de emerxencia climática

29 FEB 2020 | 10-14 H.
CASTELO DE STA CRUZ (OLEIROS)

Inscripcións: www.ceida.org

 CEIDA
 XUNTA DE GALICIA
 UNIVERSIDADE DA CORUÑA
Concello de Oleiros

OBXECTIVOS

Proporcionar a formación básica a través da adquisición dos coñecementos, destrezas e actitudes necesarias para utilizar a Interpretación do Patrimonio como ferramenta de comunicación coa fin de entregar unha información temática, organizada, relevante e amena ao público que visita os espazos con valor patrimonial no seu tempo de lecer, e que fomente neles actitudes de aprezo polo patrimonio presentado.

DIRIXIDO A

Persoas que desexen iniciarse no coñecemento e no uso efectivo da disciplina da Interpretación do Patrimonio: xestores de uso público de espazos con interese patrimonial, persoas pertencentes ao ámbito do turismo, guías intérpretes, educadores ambientais, informadores turísticos, educadores en xeral (educación formal e non formal), etc.

CARACTERÍSTICAS

- Formación online, 35 horas.
- 5 módulos con 6 unidades didácticas.
- Contidos teóricos e exercicios prácticos.
- Materiais en galego e español.

- Seguimento personalizado.
- Diploma acreditativo.

PROGRAMA

- **Módulo 1** : Valorar os fundamentos teóricos da Interpretación do Patrimonio como base para o desenvolvemento da tarefa profesional.
- **Módulo 2** : Estructurar a comunicación en torno aos tres alicerces da IP: coñecemento do recurso, coñecemento da audiencia e coñecemento das técnicas interpretativas.
- **Módulo 3** : Formular ideas clave a transmitir en distintas intervencións interpretativas aplicando os principios metodolóxicos da disciplina.
- **Módulo 4** : Construír mensaxes concretas que xeren conexións entre os valores do recurso patrimonial que se interpreta e os intereses do público destinatario.
- **Módulo 5** : Avaliar os aspectos básicos das intervencións interpretativas.

INSCRIPCIÓN

- 20 prazas, por rigurosa orde de inscrición
- 90 € (10% desconto persoas asociadas á AIP)

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Curso Básico de Interpretación do Patrimonio: 23ª edición

Organiza: CEIDA

Data: 21 abril – 24 maio 2020

Imparte: Isabel Fernández e Toñi López, consultoras en interpretación do patrimonio

Lugar: actividade online, plataforma MOODLE

Nº participantes: 19

Conferencia sobre a figura de Humboldt

Organiza: CEIDA

Data: 5 xuño 2020, en conmemoración á súa viaxe que partiu da cidade da Coruña

Imparte: Xosé A. Fraga. Historiador e divulgador da ciencia. Membro da Real Academia Galega e do Consello da Cultura Galega

Lugar: actividade online, canle de youtube do CEIDA

Nº visualizacións: 143

Curso Infraestructura Verde Urbana: claves para a planificación, xestión e avaliación

Organiza: CEIDA

Data: 27 abril – 12 xuño 2020

Imparte: Transitando, equipo de trabajo sobre ecología y educación para una ciudad sostenible

Lugar: actividade online, plataforma MOODLE

Nº participantes: 31

OBXECTIVOS

- Analizar e comprender o funcionamento da cidade e como a infraestrutura verde contribúe á habitabilidade, sustentabilidade e resiliencia urbanas.
- Fomentar a capacidade creativa e a reflexión colectiva.
- Compartir coñecementos e difundir o uso de ferramentas e experiencias que sirvan de guía para o deseño e xestión da infraestrutura verde urbana.
- Dar a coñecer recursos e metodoloxías para a educación e a participación socioambiental, ligadas á promoción, posta en valor e conservación da infraestrutura verde.

DIRIXIDO A

Persoal técnico de administracións locais; profesionais de consultorías e empresas de servizos ambientais; profesionais e estudantes de arquitectura, ciencias ambientais, xeografía, enxeñerías...; persoas vinculadas á educación ambiental, membros de organizacións e movementos sociais involucrados na transformación urbana; público xeral interesado.

CARACTERÍSTICAS

- Modalidade online, 40 horas.
- 4 módulos formativos.
- Contidos teóricos e exercicios prácticos.
- Materiais en español.
- Seguemento personalizado.
- Diploma acreditativo.

IMPARTE

- Marta Hernández Arroyo, Investigadora e educadora en sustentabilidade especialista en ecoloxía urbana.
- Jorge Cerezal Pérez, educador en sustentabilidade especialista en programas educativos e participativos en entornos urbanos.

INSCRICIÓN

- 30 prazas, por riguroso orde de inscrición.
- Matrícula xeral: 120 € (135 € para transferencias internacionais).
- Matrícula reducida: 10% desconto (108 €) para estudantes e persoas desempregadas.

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Curso Interpretación do patrimonio con medios expositivos

Organiza: CEIDA

Data: 15 xuño – 15 xullo 2020

Imparte: Jorge Morales, interprete do patrimonio, consultor e docente nesta materia.

Lugar: actividade online, plataforma MOODLE

Nº participantes: 35

OBXECTIVOS

Cofecer a metodoloxía da interpretación do patrimonio como estratexia de comunicación do patrimonio (natural e cultural) e como ferramenta para o deseño de medios expositivos.

DIRIXIDO A

Profesionais con funcións en interpretación-presentación do patrimonio ao público visitante, vinculados a sitios históricos, monumentos, xacementos, espazos naturais protexidos, museos (persoal de educación e difusión), xestores ambientais e culturais, guías de turismo, responsables de programas de uso público, empresas de servizos turísticos, etc.,

CARACTERÍSTICAS

- Formación online, 35 horas.
- 4 unidades didácticas con exercicios prácticos.
- Charlas semanais en directo.
- Titorías e seguimento especializado.
- Idioma: español.
- Diploma acreditativo.

IMPARTE

Jorge Morales Miranda, intérprete do patrimonio, consultor e docente nesta materia. Experto en metodoloxía para a interpretación do patrimonio.

CONTIDOS

- **Unidade 1:** Introdución á metodoloxía da interpretación do patrimonio. Definición e finalidades, principios, medios interpretativos.
- **Unidade 2:** Os piares da IP. Metodoloxía TORA. Aplicación da metodoloxía á mensaxe interpretativa.
- **Unidade 3:** Interpretación non secuencial (autoguiada). O proceso para deseñar produtos interpretativos. Sinais e carteis interpretativos. Exhibicións interpretativas.
- **Unidade 4:** Avallación de produtos interpretativos. Avallación do impacto no público.

INSCRIPCIÓN

- Prazas limitadas por rigorosa orde de inscrición.
- 90 € (10% desconto estudantes e persoas desempregadas).
- 105 € (transferencias internacionais).

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Curso Infraestructura Verde Urbana: claves para a planificación, xestión e avaliación: 2ª edición

Organiza: CEIDA

Data: 19 outubro – 4 decembro 2020

Imparte: Transitando, equipo de traballo sobre ecología y educación para una ciudad sostenible

Lugar: actividade online, plataforma MOODLE

Nº participantes: 30

OBXECTIVOS

- Analizar e comprender o funcionamento da cidade e como a infraestrutura verde contribúe á habitabilidade, sostibilidade e resiliencia urbanas.
- Fomentar a capacidade creativa e a reflexión colectiva.
- Compartir coñecementos e difundir o uso de ferramentas e experiencias que sirvan de guía para o deseño e xestión da infraestrutura verde urbana.
- Dar a coñecer recursos e metodoloxías para a educación e a participación socioambiental, ligadas á promoción, posta en valor e conservación da infraestrutura verde.

DIRIXIDO A

Personal técnico de administracións locais, profesionais de consultorías e empresas de servizos ambientais, profesionais e estudantes de arquitectura, ciencias ambientais, xeografía, enxeñerías... persoas vinculadas á educación ambiental, membros de organizacións e movementos sociais involucrados na transformación urbana; público xeral interesado.

CARACTERÍSTICAS

- Modalidade online, 40 horas.
- 4 módulos formativos.
- Contidos teóricos e exercicios prácticos.
- Materiais en español.
- Seguemento personalizado.
- Diploma acreditativo.

IMPARTE

- Marta Hernández Arroyo, Investigadora e educadora en sostibilidade especialista en ecología urbana.
- David Alba Hidalgo, Ambientólogo (UAM); posgraduado en Investigación, Gestión y Desarrollo Local (UCM) e Doutor en Educación Ambiental (UAM).

INSCRICIÓN

- 30 prazas, por riguroso orde de inscrición.
- Matrícula xeral: 120 € (135 € para transferencias internacionais).
- Matrícula reducida: 10% desconto (108 €) para estudantes e persoas desempregadas.

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Curso avanzado de Interpretación do Patrimonio: deseño de visitas guiadas interpretativas

Organiza: CEIDA

Data: 17 novembro – 17 decembro 2020

Imparte: Isabel Fernández e Toñi López, consultoras en interpretación do patrimonio

Lugar: actividade online, plataforma MOODLE

Nº participantes: 20

OBXECTIVOS

Adquirir os coñecementos, destrezas e actitudes necesarias para que exista unha comunicación temática, organizada, relevante e amena co público que visita os espazos con valor patrimonial no seu tempo de ocio, fomentando neles o desenvolvemento de actitudes de apreio e custodia polo patrimonio presentado.

DIRIXIDO A

Persoas pertencentes ao ámbito do Turismo e o Patrimonio, guías-intérpretes, do ámbito da Educación Ambiental e educadores en xeral (educación formal e non formal) que realicen ou desexen realizar visitas guiadas efectivas.

CARACTERÍSTICAS

- Formación online, 30 horas.
- 4 unidades didácticas.
- Contidos teóricos e exercicios prácticos.
- Materiais en galego e español.
- Seguimento personalizado por parte das titoras.
- Diploma acreditativo.

PROGRAMA

- **Unidade Didáctica 1:** Un repaso polos pilares da Interpretación do patrimonio: fundamentos, obxectivos e características. A receita da Interpretación do Patrimonio.
- **Unidade Didáctica 2:** O proceso de comunicación en actividades guiadas interpretativas. A excelencia na atención ao público.
- **Unidade Didáctica 3:** A mensaxe interpretativa e a comunicación temática.
- **Unidade Didáctica 4:** Deseño de visitas guiadas interpretativas.

IMPARTE

- **María Antonia López.** Educadora Social especialista en Interpretación do Patrimonio e Accesibilidade.
- **Isabel Fernández.** experta en Projectos de Comunicación Patrimonial Integral.

INSCRICIÓN

- Xeral: 120 € (135 € para matriculas internacionais).
- Reducida: 10 % de desconto (108 €) para persoas asociadas á AIP; desempregados e estudantes.

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Actividades nas que o CEIDA participou

Asamblea Xeral Aberta da Sociedade Galega de Educación Ambiental (SGEA)

Organiza: Sociedade Galega de
Educación Ambiental

Colabora: CEIDA

Data: 29 febreiro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº participantes: 15

FACULTADE
CIENCIAS DA
EDUCACIÓN
1995·2020

Participación no Grupo de Discusión do Departamento de Pedagogía e Didáctica da Facultade de Educación da UDC

Organiza: Universidade da Coruña

Colabora: CEIDA

Data: 11 marzo 2020

Lugar: Facultade de Educación da UDC

Nº participantes: 8

Encontro virtual de profesionais da Educación Ambiental en Galicia: sobrevivir á covid-19 na emerxencia climática

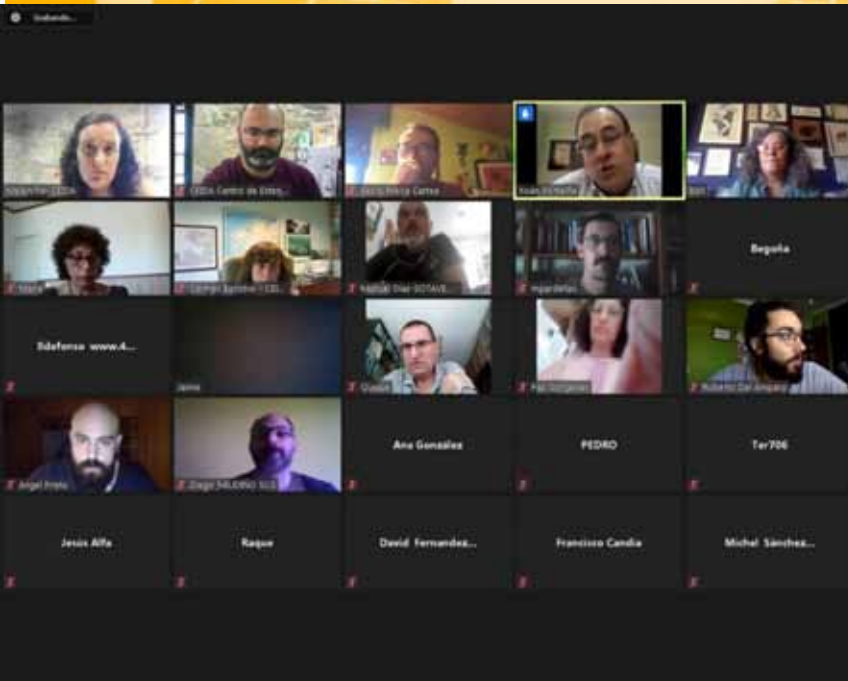
Organiza: Sociedade Galega de
Educación Ambiental

Colabora: CEIDA

Data: 23 maio 2020

Actividade online: plataforma Zoom

Nº participantes: 70

Os equipamentos de Educación Ambiental no canal de Youtube 'Sinapsis Ambiental' do CEDREAC

Presentación do CEIDA, como centro de referencia para a Educación Ambiental en Galicia, no programa 'La Educación Ambiental en Tiempos de Cuarentena' que o CEDREAC puxo en marcha durante o confinamento.

O programa levaba por título '**Los equipamientos de Educación Ambiental: compartiendo recursos y experiencias, tejiendo redes**'.

Datas: 1 de abril

Total visualizacións: 709

Máster Interuniversitario en Espazos Naturais Protexidos: fin da formación

Organiza: Europarc-España, Universidad Autónoma de Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Alcalá

Colabora: CEIDA

Data: 9-12 setembro 2020

Lugar: diferentes espazos da Reserva de Biosfera MCEtM

Nº participantes: 19

Falemos sobre cambio climático: reflexións para unha educación e comunicación empoderadora

Organiza: Fridays for Future

Colabora: CEIDA

Data: 23 outubro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros), retransmitido en Streaming

Nº participantes: 35

#XUSTIZACLIMÁTICA
CONVERSAS DE OUTONO
A CORUÑA e FERROL

VENRES 23
OUTUBRO

FALEMOS SOBRE
CAMBIO CLIMÁTICO
Reflexións para unha educación
e comunicación empoderadora

María Verónica Campos
(Melencha)

20.00-21:00h STREAMING

 zoom meetings (*)

 FridaysForFuture.Coruña.Ferrol

 @fridaysforfuture.corunha

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Xornada: Mans que Tecen Redes

Máster Universitario Oficial en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria

Organiza: Universidade da Coruña

Colabora: CEIDA, Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo, Concello de Oleiros

Data: 10 novembro 2020

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº participantes: 20

Proxecto Gerês-Xurés: 13ª Reunión do Comité de Pilotaxe

Organiza: Xunta de Galicia

Colabora: CEIDA

Data: 12 novembro

Emitido en directo: Canal Youtube
CEIDA

Nº participantes en directo: 31

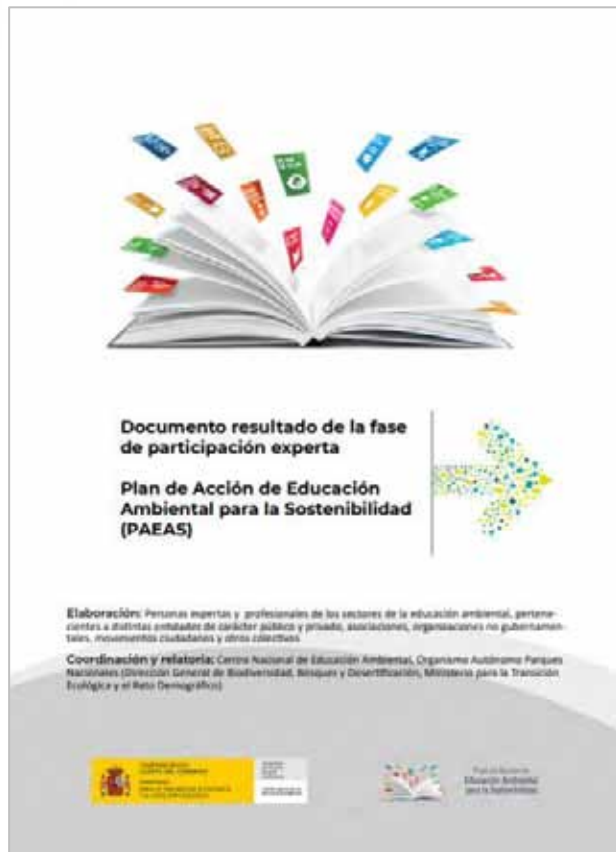
Nº total visualizacións: 254

Plan de Acción de Educación Ambiental para la Sostenibilidad

MÁS INFORMACIÓN

Participación na redacción do Plan de Acción de Educación Ambiental para la Sostenibilidad

Organiza: Ministerio para la Transición
Ecológica y Reto Demográfico

Colabora: CEIDA

Data: durante todo o ano

6. Programa de exposicións

Exposiciones itinerantes

nova
exposición

Morcegos de Galicia

Produce: Asociación DROSERA

Colabora: CEIDA

Descrición: En Galicia existen máis de 20 especies de morcegos de 10 xéneros diferentes. Esta exposición aborda diferentes aspectos da bioloxía e o estudo dos morcegos que se poden atopar no territorio galego.

Nº visitantes: 3 itinerancias con 700 visitantes

Áreas Mariñas Protexidas

Produce: CEIDA e Fundació Territori i Paisatge

Colabora: Xunta de Galicia

Descrición: nos últimos anos unha gran variedade de acordos a escala internacional veñen recoñecendo a necesidade de protexer os ecosistemas mariños. Na actualidade as Áreas Mariñas Protexidas (AMPs) son unha das principais ferramentas de xestión das pesqueiras, ao que se engade a súa importancia na conservación da biodiversidade.

Nº visitantes: 1 itinerancia con 77 visitantes

Cambio climático

Produce: CEIDA, Instituto Enerxético de Galicia.

Descrición: esta exposición está baseada no proxecto CLARITY - Acción Educativa por el Clima- pretende contribuír ao coñecemento do fenómeno do cambio climático, as súas causas e as respostas que se están proponendo para facerlle fronte.

Nº visitantes: 6 itinerancias con 3.500 visitantes

Coidando o noso mar

Produce: CEIDA, Fundación Global Nature.

Descrición: exposición que pretende sensibilizar sobre o importante valor natural e a fragilidade dos ecosistemas mariños, tendo en conta a incidencia das actividades humanas e os residuos que estas xeran; e descubrir as problemáticas que afectan ao litoral interrelacionándoas cos nosos patróns de consumo cotiá.

Nº visitantes: 2 itinerancias con 3.110 visitantes

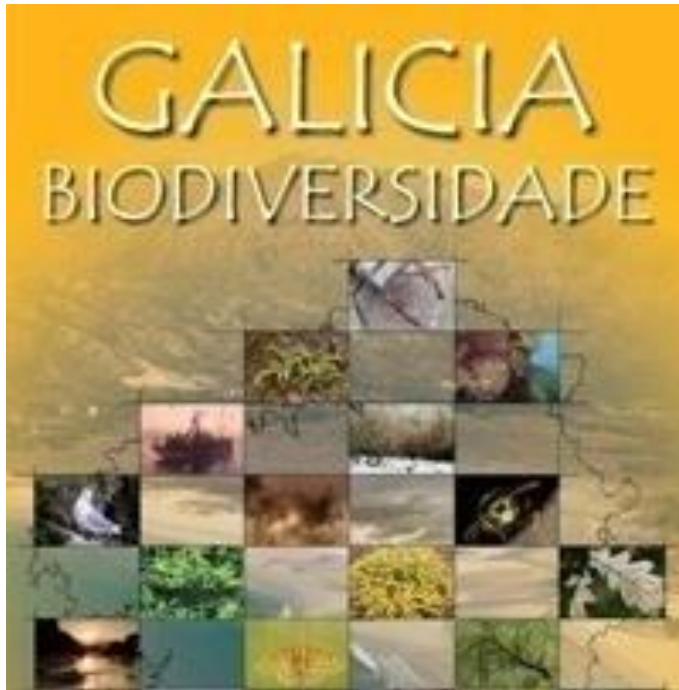
Galicia, Conservando a Natureza

Produce: Xunta de Galicia.

Colabora: CEIDA

Descrición: exposición que pretende dar a coñecer a diversidade de especies animais e vexetais que se poden atopar en Galicia, os ecosistemas que habitan, e as múltiples formas de ameaza que poden afectar ás súas poboacións.

Nº visitantes: 3 itinerancias con 900 visitantes

Galicia, Biodiversidade

Produce: Xunta de Galicia.

Colabora: CEIDA

Descrición: mostra que pretende presentar ao gran público a diversidade e singularidade dos nosos espazos naturais protexidos, permite concienciar á poboación sobre a importancia da conservación do medio natural e o seu propio papel na preservación da natureza e das súas especies.

Nº visitantes: 2 itinerancias con 700 visitantes

Descubre a Rede Natura 2000 en Galicia

Produce: Xunta de Galicia

Colabora: CEIDA

Descrición: A través desta exposición os visitantes terán a posibilidade de coñecer a función, finalidade e obxectivos da Rede Natura e dos espazos que a integran, facendo especial fincapé na Rede Natura 2000 en Galicia.

Nº visitantes: 1 itinerancia con 300 visitantes

Reservas de Biosfera

Produce: Grupo de Desenvolvemento Rural Mariñas-Betanzos

Colabora: CEIDA

Descrición: Esta exposición sobre as Reservas da Biosfera foi creada polo Grupo de Desenvolvemento Rural “Mariñas – Betanzos” no marco da presentación da candidatura da Reserva da Biosfera das Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo.

Nº visitantes: 1 itinerancia con 320 visitantes

Apúntate á compostaxe

Apúntate á compostaxe (proxecto Revitaliza)

Produce: Deputación de Pontevedra

Colabora: CEIDA

Descrición: exposición sobre a compostaxe realizada dentro do proxecto 'Revitaliza' e itinerada polos centros educativos do Concello de Pontevedra

Nº visitantes: 8 itinerancias polos centros educativos da provincia de Pontevedra

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Esta exposición, enfocada desde a educación ambiental e baseada en información científica contrastada, pretende proporcionar os fundamentos básicos que argumentan a crise climática que vivimos. Preséntase como un percorrido secuencial, pero tamén pode ser feito un adegamento á exposición tendo en conta certos grandes bloques de contidos diferenciados.

-
BASES DE COÑECEMENTO CLIMÁTICO
 A exposición conecta a información científica máis actualizada sobre a través de fontes nacionais e internacionais, útiles e contrastadas. Responden ao propósito de mostrar aqueles coñecementos básicos que permiten comprender unha realidade física de clima e a súa evolución nos procesos relacionados cos océanos e Terra.
-
DESDE O GLOBAL ATA PISAR O NOSO TERRITORIO
 A crise climática é un problema global e por tanto afecta ao noso planeta desde o ámbito máis local a xeral. A exposición pretende mostrar como se relaciona (globalización) para lograr unha mellor comprensión das conexións no sistema máis próximo, para facilitar a mobilización e acción e a propia adaptación ao cambio climático.
-
MOTIVOS PARA A ESPERANZA PROPOSITAS DE ACCIÓN
 A educación ambiental é unha ferramenta para a acción e o compromiso coa protección do noso planeta máis benévola e a planear os nosos pasos. Por iso, esta exposición pretende a análise, o pensamento crítico e a acción dos proxectos a través de proxectos que se conectan en realidade que vivimos e personal ao comunidade e que integran en todos os aspectos da sociedade.
-
ESTRATEGIAS, ALIANZAS E ACTORES PARA A EMERXENCIA CLIMÁTICA
 É unha exposición que parte de realidade e especifica dos alicerces de actividades e procesos por un obxectivo común: a loita contra a crise climática. No contexto ambiental aliamos os ámbitos de sensibilización, comunicación e educación. Trácese á emerxencia climática, para de momento neste contexto a apoiar esta UGA de alianzas en todos os ámbitos da sociedade.

Emerxencia climática: feitos e datos

Produce: CEIDA, Deputación da Coruña
Exposición Orixinal: Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV)

Descrición: Pretende proporcionar os fundamentos básicos que argumentan a crise climática que vivimos, con un percorrido secuencial.

Producida en 2020.
Inicio das itinerancias: 2021

Ilustradoras de Natureza

Encarna González ■ Lara Ingelmo
Marta Miñambres ■ Sandra Montañés

Ilustradoras de Natureza

Autoras: Encarna González, Lara Ingelmo, Marta Miñambres, Sandra Montañés.

Organiza: CEIDA, Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Descrición: recolle o traballo de catro artistas que, a través da súa sensibilidade e mirada persoal, amósannos distintos aspectos da nosa biodiversidade (o medio mariño, as aves da nosa contorna, as especies en perigo de extinción...).

2 xaneiro – 29 febreiro 2020

Nº visitantes: 1.600

Ensamble Isaac

En xullo de 2020 o Concello de Oleiros pasa a xestionar a Sala de Exposicións coa mostra permanente Ensamble Isaac.

A exposición recolle diferentes obras dos ceramistas galegos máis relevantes, ademáis de obras literarias, pictóricas, fotográficas e musicais que fan referencia á figura de Isaac Díaz Pardo.

Inauguración: 18 de xullo

Nº asistentes: 120

7. Alumnos/as en prácticas

Persoas en prácticas

Titulación / centro	Número de Alumnos/as
Administración e Finanzas. Economía e Xestión do Desenvolvemento Sostible – Universidade de Vigo	1
Master Interuniversitario de Biodiversidade Terrestre, Caracterización, Xestión e Conservación do Sistema Universitario Galego (SUG)	2
Grao Bioloxía, Universidade de Santiago de Compostela	1
Grao en Educación Social, Universidade da Coruña	3
Grao de Turismo, Universidade da Coruña	1
Máster de Turismo, Universidade da Coruña	1
Ciclo Superior Control e Educación Ambiental - CIFP A Granxa	1
Técnico Superior en Educación e Control Ambiental - IES Pontearreas	1
Certificado profesional en control e protección do Medio Ambiente - Fundación Laboral de la Construcción	1
TOTAL	12

8. Publicacións

Guía de Recursos sobre Lixo Mariño

Guía de recursos enmarcada dentro das accións dirixidas aos centros de ensino do proxecto 'Para unha Transición Ecolóxica'.

Con ela pretende poñer a disposición tanto dos profesionais da educación, formal e non formal, como das familias, unha selección de documentos cos que traballar a problemática do lixo mariño en todos os niveis educativos.

Colabora: Deputación da Coruña

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

Materiais asociados á Exposición Emerxencia climática: feitos e datos

Folleto da exposición

Dossier didáctico da exposición

Colabora: Deputación da Coruña

para unha
TRANSICIÓ ECOLÓXICA

Deputación
DA CORUÑA

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Folleto institucional CEIDA

Colaboración con diversas institucións
Intercambio e acción global

O CEIDA no mundo, creando redes
de cooperación internacional

CEIDA é membro do Comité Internacional para a Conservación da Natureza, a organización internacional máis antiga do mundo, pertencendo ademais a unha rede global de Centros de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de todo o mundo.

CEIDA é unha organización ambiental que forma parte do Consello da Natureza de Galicia. CEIDA colabora no desenvolvemento de actividades de educación e investigación ambiental. Traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

A raíz da participación no Congreso Internacional de Educación Ambiental (EIA) 2008, a CEIDA adaptou e compoñeu de seguir o Congreso Internacional de Educación Ambiental dos Países Lusoafriances e Galieiros, asociación de representantes de todos os países do ámbito lusófono gallego portugués, con máis de 170 participantes.

CEIDA forma parte do Consello da Natureza de Galicia, un consello que coordina as actividades ambientais das entidades locais e do sector privado. CEIDA é un centro de investigación e innovación ambiental que traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

En 2014, o Consello da Natureza de Galicia organizou o I Encontro de Responsabilidade Social e Ambiental das entidades locais do sector privado. CEIDA participou neste encontro e foi unha das entidades locais que presentaron o seu compromiso ambiental.

Pardela

Desde o inicio deste encontro, CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela. CEIDA participa neste encontro e é unha das entidades locais que presentaron o seu compromiso ambiental.

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

Deputación da Coruña

Junta de Galicia

Ministerio de Medio Ambiente

Ministerio de Educación

Tel: 981 631 616 Fax: 981 614 612

web@ceida.org

http://www.ceida.org

@ceidaorg

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

Unha das actividades que máis atraxen a atención do público é o desenvolvemento de actividades de educación ambiental. CEIDA traballa en colaboración coa Deputación da Coruña e coa Universidade de Santiago de Compostela.

O CEIDA referente da educación ambiental en Galicia

O Centro de Santa Cruz é un dos cidadáns do Consello de Obxectos, un organismo non lucrativo de carácter social...

A Deputación da Coruña colabora coa propia Deputación de Pontevedra...

Atendendo este alíxase, promovida polo Consello de Obxectos desde 1998...

O Consello de Obxectos formo parte do Baccano do Baccano...

Un paseo pola illa e o castelo de Santa Cruz

Descubrinto a illa e o castelo de Santa Cruz

Apart do edificio do castelo de Santa Cruz propoñémosche un itinerario para que estgues en contacto coa natureza...

Inclusive a gran maioría todos os servizos para facilitar os paseiros arredor das ruínas de Santa Cruz...

Folleto histórico Castelo de Santa Cruz

Este é o castelo de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz...

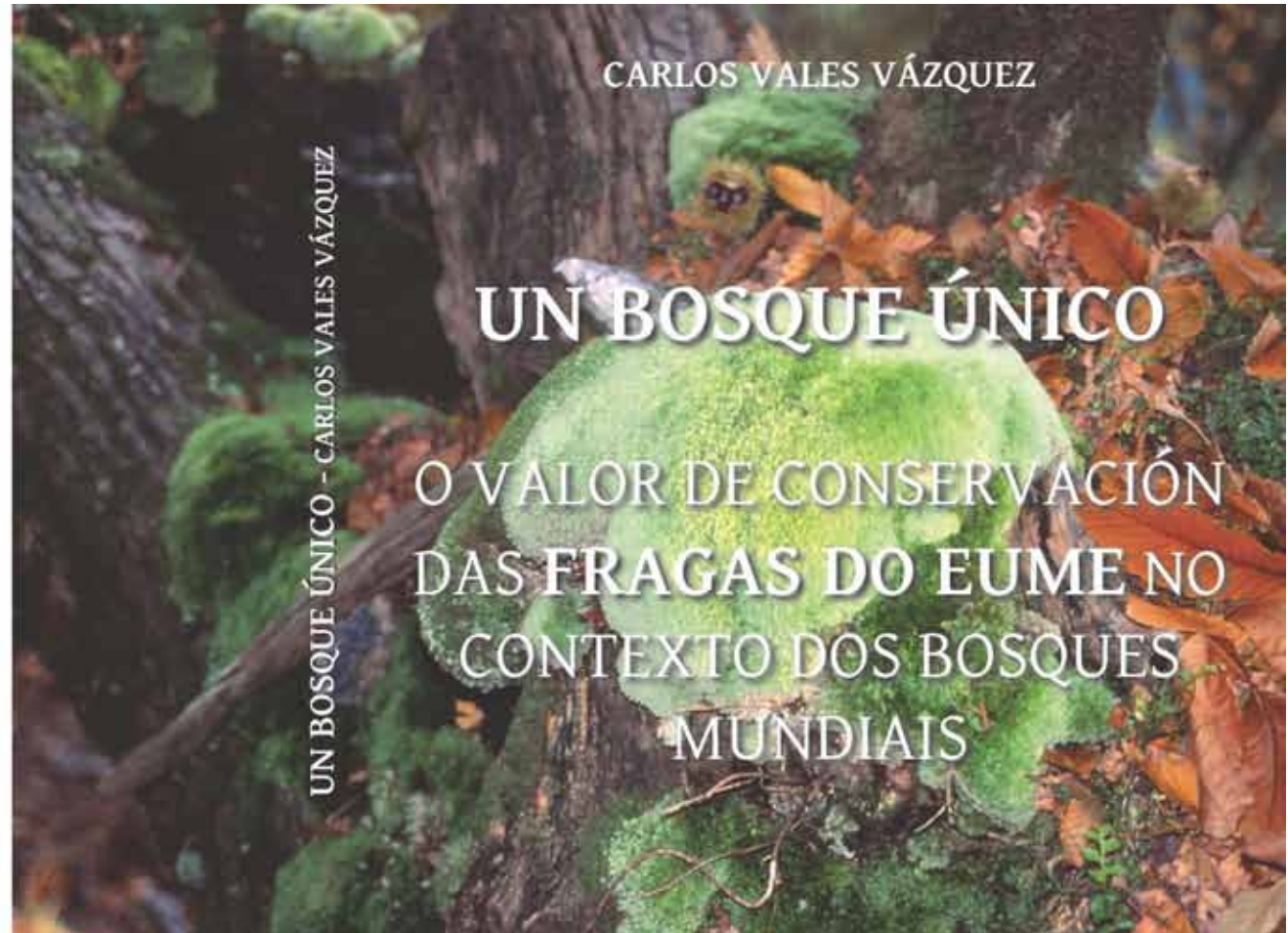
O Castelo de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz...

O Castelo de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz...

O Castelo de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz de Santa Cruz...

Fragas do Eume

Deputación
DA CORUÑA

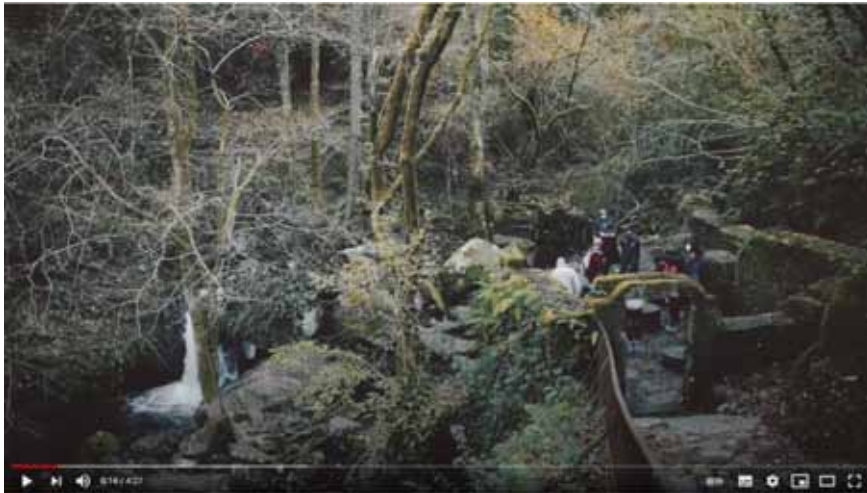

para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Vídeo proxecto 'Para unha Transición Ecolóxica'

Programa de Educación Ambiental nos Espazos Naturais Protexidos da provincia da Coruña

Vídeo resumo do programa de educación ambiental 'Para unha Transición Ecolóxica' da Deputación da Coruña.

Vídeos do proxecto Revitaliza

Revitaliza o teu futuro: apúntate á compostaxe! A visión dos centros educativos

Vídeo resumo do programa de educación ambiental Revitaliza e a participación dos centros educativos no Congreso Escolar da provincia de Pontevedra.

Cartoons

Vídeo resumo da obra de teatro 'Cartoons' de Producións Excéntricas, interpretada nos Congressos Escolares

PRADEIRAS
MARIÑAS
TESOuros DE
BIODIVERSIDADE

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO
GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Fundación Biodiversidad

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Vídeo proxecto 'Pradeiras Mariñas: Tesouros de biodiversidade'

Stop motion elaborado dentro do programa educativo incluído no proxecto ZOSTERA 'Pradeiras mariñas, tesouro de biodiversidade, durante o curso escolar 2020-2021.